

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főtér 42. szám. Lamprecht palota,
első emelet, az udvarban.

Háziipar kell a gazdának!

— december 29.

(O. D.) Imádság a munka — mondja a magyar példabeszéd. A miből kitűnik, mily nagyra becsüli népünk a tisztességes munkát. Mert a példabeszédek tükrözik legjobban vissza a nép lelkületét.

És a régi jó világban nem is volt széles e hazában egy szalmafüdeles házacská sem, a hol népünk a téli keresetnélküli napokat hasznos házi munkával ne töltötte volna. Jól tudván azt, hogy: ki mennyit farag, annyi a forgácsa.

De nagyot fordult a világ kereké! A gyári ipar az ő olesó és tetszős ezikkével szinte egyszerre szorította ki a forgalomból a mi házi készítményeinket. És népünk a hasznos téli foglalkozás helyett a téletlenségre lett kárhozható. Pedig hát nagy buzaféreg a henye ember. Így aztán nem is csoda, ha mint oldott kéve veszni indultunk. A mit a mesterségesen lenyomott gabonárák a népet testében-lelkében megmételtyező pálinkásboltok még jobban elősegítik.

S habár a hivatalos kimutatás szerint fafaragó iparral nálunk 38

megyében, vesszőfonással 46 megyében, seprükötéssel 20 megyében, sás és gyékényfonással 25 megyében, szalmafonással pedig 22 megyében foglalkoznak, mégis sok millió korona értékű ilyen műcikkeket hozunk be külföldről. Egyedül kosárárúért egy millió koronával adózunk gazdag szomszédainknak, a kik pedig még a hozzá való nyers anyagot is sokszor tőlünk veszik. És miért van ez így? Erre is megfelel a hivatalos kimutatás.

Kezdetleges eszközökkel kevésbé keresett árucikkeket állítunk elő. Osvi szerszámainkkal lassan megy a munka, a mi nagyon drágítja a készítmény árát. Aztán sokszor oly messzire kell szállítani az árut, hogy a fuvar emésztí föl a gazda hasznát. De meg a szegény embernek bajos is például a télen készített szőlőkosarat őszig tartogatni, amikor keresik, mikor ő máról hónapra el és éppen télen van a legnagyobb szüksége néhány fillér segítségre. Tehát szervezetelességünk és nagy szegénységünk volt az oka, hogy a külföldtől elmaradtunk. Ahol a nép kitűnő, a munkát könnyítő gépekkel üzi a háziipart; és pedig egy-egy gyáros vagy vállalkozó

részére, tehát biztos eladásra, vagy szövetkezetekbe egyesülve.

Nagy bajunk on segitendő, évenként háziipari tanfolyamokat rendeztetnek. S a földmivelésügyi miniszterium munkásegyleteknek, sőt a megbízható vállalkozóknak is anyagi és erkölcsi támogatást nyújt, ha a háziiparhoz szükséges nyersanyagot óhajtanak termelni, hogy vidékükön valamilyen háziipart üzhessen a nép. Ha a háziiparhoz szükséges gépekre volna szükségük, melyek segítségével versenyképes árucikkeket állíthatnak elő. Az értékesítést is jobban kellene előmozdítani a földmivelésügyi miniszterium háziipari megbízottja minden hozzá forduló szövetkezetnek, hogy így valóban hasznos és jövedelmező foglalkozássá váljék az ország minden részében a mezőgazdasági háziipar, melynek hajdan annyi ezer meg ezer család köszönhette jólétét.

A jó Isten segítségével tehát eddig eljutottunk volna. Most már a nép vezetőin van a sor, hogy egy kis tanácssal, fáradtsággal segítsenek vereik, testvéreik nyomoran.

Mese a szerelemről.

Irta: Fejér Ica.

Ott állt az első emberpár az Ur előtt. Saját alkotását meglegedve szemlélte az Ur. Érezte, hogy ily remek csak egy ihlett percznek alkotása.

A férfi hatalmas izzó szemével, mely a pillanat hatása alatt változott. Néha szelíd bárány, majd meg élő fenevad tekintetűvé hasonlónvá. A nyílt, magas homlok, az aczélos izmóktól duzzadó karok, csupa erőt, csupa energiát lehettek.

Más oldalon az égiek legszebbje közt mindannyit szépségben fölülmulóan állt az asszony.

Rózsaszín testének lágy hullámaihoz képest a legkönnyebb fellegek is szögletesnek tűntek elő, arany haja glóriaként övezte a legszebb főt és alakot. Arczának pirja a rózsaszín hajjallal vetekedett.

Szemeinek egyetlen pillantásától a nap, hold és csillagok elhalványulának.

Az égiek kara hozsánnát zengett, ezzel dicsőítvén az Ur nagy sikerű alkotásához. A földön erdő, mező, hegy, völgy bűgött; folyók, tengerek báborogtak, úgy dicsőítvén az Urat, mint a legdicsőbb mestert.

Az Ur jószágos szemével sokáig szemlélte művét, hibát keresett bennük, hogy azt kiigazítsa az első emberpáron, mert csak mint teljesen tökéletest, óhajta azokat leküldeni a földre.

— Öröksépet alkottam bennetek, — szólt mosolyogva az Ur, — egy rész az égiek országából. Alkotásom szerint asszony! te vagy a szebbik, te lész az öröksépet, az élet kívánatossága, a lét sívársága és tökéletlensége közepett, te lész hivatva türelmaddel, erényeddel kiemelni a ferfit a romlásból. Te lészel az, ki mint feleség és mint anya vigasztalója, boldogsága lész, rögös, fáradságos utain a férfinak.

Mert tudd meg, asszony az erő teorizál, az erény és szerénység tiszteletre gerjeszt.

Mindaz, mi tulajdonod: becses és örök szép; de tudd meg, hogy igazán szép mégis csak az lehet, a mi boldogit is.

Igyekezz türelemben, mint erényben a férfin fölül emelkedni, hogy tőled tanulhasson a férfi, szépet, jót, dicsőt; te légy üdvösségének megismertetője, te légy mindene. Légy nagygyá, szeretett lényenyé a földön, emeld azzá a ferfit is, mert csak ezzel érheted el azt, hogy utánam, Istenünk után, téged imádjának az emberek.

Most pedig nagy hatalmaddal, melyet kezembe adtam, menj férjeddel a földre . . .

*

Az emberek önmunkájok által rövid pár évszázad alatt valóságos paradicsommá alakították a földet. A hová a szem csak ellátott, mindenütt az istenadta gyönyörű természet pompázott.

Az erdők a legszebb pálmák és örök-

zöld fenyők változatosságától voltak tarkák. A ligetek száz és száz különféle színű rózsafaktól illatoztak. A barkekben patak partján madárdaltól volt hangos a lég.

Ilyen szép világban csak boldogok lehettek az emberek? . . .

És mégis a hogy a föld szépült, az emberek a tudományokban előhaladtak és földvilágosodottabbak lettek, mégis végtelenül boldogtalanoknak érezték magukat.

Érezték ugyan, hogy nincs semmi pozitív hiányuk és mégis látták, hogy hiányzik valamijük. Mi hiányzik, maeruk sem tudták, de így élni tovább a legszebb földön is kinzenvedés volt nekik.

Valami különös hidegség nőtte ki magát köztük, a mi elidegenítette az anyát gyermekétől, a férjet gyöngédtelenné, durvává tette neje iránt.

Szomorúságuk lassanként állandóvá lett, kerültek a ligetet, erdőt, mezőt, mert a zöld természet ölen, madárdalos légben még jobban fájt a szívük az elérhetetlen ismeretlen vágy után.

Vágyuk oly nagy volt, hogy szomoruvá, beteggé tette őket, szívük üres és érzéketlen vala és vágyaikat szóval kifejezni még sem tudták.

Kétségbeesésükben szobáikba zárkóztak az emberek s az egész föld oly csendes és kihalt lett, mintha fekete halál pusztítaná a földieket.

*

Hintik a konkolyt.

Izgatás a magyarság ellen. — Nagyszerb eszmék terjesztése. — Államellenes mozgalmak.

(Saját tudósítónktól) Közelg a tél. Európa viharfészke, a Balkán csöndes. Télen nem igen lehet fölkelést csinálni, télen fölkelést csak előkészíteni lehet. A két legjobban érdekelt nagyhatalom, Oroszország és az Osztrák-Magyar monarchia bámulatos egyetértéssel törekednek a reformáció végleges keresztülvételére. Javasolnak tiltakozni, proponálnak, a török kormány pedig hol elfogadja, hol pedig nem fogadja el ezeket a javaslatokat.

A fölkelés le van verve, így szólnak a diplomataik jelentései, csend és nyugalom uralkodik Macedóniában. Nem kell félni többé az expressz vonat utasainak, a bombavetőket eltünték, a gazdálkodó anatóliai török katonákat hazküldték, az albán törzseket megrendszabályozták. Szóval teljes a béke és most már csak egy csomó idegen nemzetiségű esendőriszt, néhány száz cseh és horvát esendőrről kell és rendben van minden.

Megnyugodott tehát mindenki és nem is háborgatja többé Macedónia békéjét más, mint egyetlen egy ember, de ez az ember hadseregekkel ér föl, mert ez az ember — Szarafaov. Diplomata és fölkelő vezér egy személyben. Talán jobb diplomata, mint fölkelő vezér, mert azokat a fölkeléseket, amiket szervezett, a török hadsereg mindig leverte, de diplomáciai sikereit megakadályozni nem tudta sem a török, sem az orosz, sem az osztrák-magyar diplomácia.

A szerb bolgár szövetség eszméje, Péter király belevonása a macedón forradalmárok érekkörébe, a nagy szerb birodalom megalkotásának minden szerbet elkábító ideálja, mind Szarafaov műve. Amíg a tél tart, addig ezeken a nagy eszméken dolgoznak, szorosabbra fűzik a szerb királyság és az elégedetlen bolgár elemek közt a kapcsolatot. De ha a fekete hegyek lerázzák magukról a hótakarót, ha az első tavaszi szél felfakasztotta a fák rügyeit és különösen ha megérkeznek afrisz angol pénzküldemények, akkor ismét kezdődik a szokott balkáni mulatság és a legyilkolt emberek jajszavától lesz hangos Macedónia.

A mióta Péter király nem ezáfolta sgyon a macedón mozgalmak feléje irányított szimpátiáját, azóta kezd ez a moz-

galom veszíteni bolgár jellegéből és kezdi felvenni a délszláv jellegét. A bolgárok bejárják a külföldön, tehát Magyarországon lakó bolgárokat is és pénzt gyűjtenek az új tavaszi akcióra. A szerbek, azok más módon akarják a külföldön és különösen a magyar szerbeket beievcnni ebbe az áldatlan véres harcba.

A magyarországi szerbek körében a legutóbbi időben valóságos államellenes izgatás indult meg. Nem tudni, tényleg igaz-e, de a tények a mellett szólnak, hogy az izgatást nemzetközi szociálisták intézik, — ugyanazok a nemzetközi szociálisták, a kiknek sikerült meghódítani az arad-, tomes- és krassó-szörénymegyei oláhságot és sikerült belőlük kiirtani még a nyomát is a magyar haza iránt való szeretetnek. Az izgatás az oláhság körében szünetel, de annál nagyobb erővel folyik a szerbek között.

Az izgatás egyik jelensége a napokban játszódtott le Bavanistén, egyik temesmegyei nagyközségben, a hol az al-szociáldemokraták, tulajdonképpen nagy szerb izgatók, a szerbeket tömörítették. Tekintélyes, vagyonos szerbek rokonszenveznek a mozgalommal, a kikről nem lehet feltételezni, hogy egyébként a szociálisták tanai iránt lelkesednének. Nem is ilyen irányu ez a mozgalom. Inkább anarchikus jellegű. A népnek azzal csavarják el a fejét, hogy ha beáll az új pártba, akkor nem lesz többé fölülte hatóság, nincs állam, de lesz egy új rend, melyben ő lesz az egyedüli ur. Nem parancsol akkor többé nekik senki, sem esendőrről, sem szolgabíró, sem főispán.

Azok, a kik ebben a haza- és államellenes mozgalomban a nagyszerb és nagybolgár fantáziától ittas macedón forradalmárok alattomosan bujtogató működését látják, nincsenek távol az igazságtól. Ma még nincs bevallott célja a mozgalomnak, ma még csak az elégedetlenség szitása, a konkolyhintés a cél, de hogy igazi és tényleges célja ennek az izgatásnak más nem lehet, mint a hazafias magyar szerbeket a magyar haza iránt való hűségüktől eltántorítani, hamis jelszavakkal magasra lobbantani az izgalom, az elégedetlenség lángoszlopát és aztán a megvakított tömeget vezetni oda, a hova nekik tetszik, a macedón forradalomért, a nagyszerb álomért lelkesedők táborába.

Ismételjük és hangsúlyozzuk, állam- és hazaellenes mozgalommal állunk szemben, olyan mozgalommal, a melyet elfolytani és lehetetlenné tenni csak erélyes és

céltudatos föllépéssel lehet. A hazafias nemzetiségekkel szemben indokolt lehet az opportunus nemzetiségi politika, de ott, a hol a magyar állameszme ellen folyik izgatás, a hol egy hazafias nemzetiséget, a szerb nemzetiséget akarják elszakítani a magyar állam testétől, ott első sorban erélyre van szükség.

Tud-e erről a bavanistei gyűlésről a kormány, nem tudjuk. Azt sem tudjuk, szoktak-e az ilyen és hasonló mozgalmak szerepelni a hivatalos jelentésekben. Azt azonban tudjuk és határozottan állítjuk, hogy ennek a hazafiatlan mozgalomnak az elfojtása, a tovább terjedésének megakadályozása a közigazgatási hatóságoknak első és legfőbb kötelessége. Nem kimélet kell ide, hanem erély, nem fölvilágosítás, a mi ugyis hiábavaló, hanem büntetés, nem tapogatózni kell itt, hanem cselekedni. A konkolyhintőknek meg kell éreznük a magyar állam büntető, erős kezét.

Egy képviselőjelölt.

dec. 29.

A nagykarolyi kerületben képviselőt választanak. A kerület nagyságos ura méltóságos lett. Állapítsuk meg, hogy jó cserét csinált. Eddig a trafik és korlátlan italmérők kérvényeivel kellett unos-untalan zaklatni kegyelmes barátját, a pénzügyminisztert. Most? Most hajdumegyei székházának tiz szobás főispáni lakását foglalja el s nemes egyszerűséggel közigazgat. Ahogy az első kósza szellő szárnyára vette méltóságos urrá való előléptetését, kerületének augurjai összemósolyognak s hivatásuk magaslatára emelkedtek föl. Tekintetüket szerte hozdózták a hazában s miután e fárasztó munkát elvégezték, képviselőül jelölték gróf Karolyi Györgyöt — de genere Kaplany.

Es kibomlottak a kerületben a háromszinű zászlók. Kortések üvöltésétől lett hangos a róna. Nagykarolytól Szatmárig minden homokbuczka zengi, hogy a züllött magyar közélet egy újabb nemes gróffal fog dicsekedni, a kinek magasan szárnyaló lelke, egyéniségének csodás értéke életet fog teremteni a merre lép. A ki aztán lerántja a leplet erről az újabb politikai komédiáról, az egy

Történt pedig, hogy tudni akarta az Ur, mint boldogulnak legszebb alkotásai a földön. Léküldé legszebb tündér leányát földi népének megtekintésére, bajaik orvoslására.

Olyan szép volt pedig e tündér leány, mint Venusz maga és jótékony, mint a mesebeli királyleány.

Leszállt a szép tündérleány s ugyancsak elesodálkozott a csend n, a mi a földön honolt.

Kereste az embereket. Feljárta az erdőt, mezőt, ligetet, patak partján is járt, de emberre nem talált.

Keskeny szikla mellett vezetett el útja, ide is benézett. Halvány arcu ifju aludt a sziklán, mely szomorúság lát zott vonásaiból.

Csókra szomjazott a tündér, lehajlott az ifjuhoz, ellenállhatatlan, tüzes csókot nyomott annak ajkára.

Ászellemült arcczal ébradt az ifju, boldogságtól mamosoran vette a legédesebb csókokat s órák hosszat hallgatta meséit a legszebb tündérleánynak, annak izzó c-ókjai közepett. Vegre a tündér menni készült — Már mégy és engem itt tudnál hagyni? — Meunem kell, — szólt a tündér; — de miért is maradoék? hisz még azt sem mondtad, hogy szeretsz.

— Szeretlek Istennöm! mondi hévvel az ifju, most érzem elő-zör ez érzést, szerelem, imádni foglak mindörökké, csak maradj velem.

A tündérnek menni kellett, de sokat sejtett és mindent tudott.

A földiek szomorúsága, tudta már, hogy sziveik érzéketlenségéből származik.

— Visszajövök, hogy örök szerelemre tanítsalak, én szép szerelmem — szólt a tündér, s az esti homályban gyorsan fölszállt az Urhoz.

Hogy mit mondott, mit nem a tündér az Urnak, nem tudhatni, de beszéde alatt az Urnak homloka mindjobban borult.

— Ugy hát én hiába teremtettem a legdaliásabb, legszebb férfit, hiába a legtökéletesebb nőt. Kárba vész minden munkám.

A legszebb gyöngynél szebb a női szem, a legszebb sugárnál fényesebb a női haj. Még sem elégedett az ember, a ki mindezt bírja. Mert bíányzik belőlük a mi széppé, jóvá, gazdaggá tesz; a szív s a szívből a legédesebb, legboldogítóbb érzelem a szerelem.

— Ismét a földre mégy, — szólt az Ur; helyezz el az emberek szívében oly érzést, mely minden más érzémet fölül muljon, nagyságban, erőben, üdvösségben.

Legyen ez érzés szívében olyan mély, mit sirhalom el ne fedhessen s egy világgal érjen fel annak, a ki érzi. Egyformán bírhasa azt király és koldus. A neve legyen: a legeszményibb „szerelem“.

A nő szerelmében találja fel a férfi mindazt, mi szép, jó és üdvözítő.

A nő szerelme altassa el a férfi durvaságát, azt keltse fel szívének nemesebb érzelmeit. Nagygyá, dicsővé nevelje a férfit, örökkön örökké belőlük meritse a poéta tárgyát, a boldogságban, szenvedésben örökkön örökké szeressenek.

Az ég pompás kék színbe vont a magát, szeszélyes felhőcskék vonultak át az aszurkék mennybolton, le-lekandikálva onnan a földre.

A felhőcskék egyikén leszállott az Ur küldöttje: a csodaszép tündérleány a földre.

Egy végtelenül édes könnyű álmot bocsájtott a földiek szemére, ami kéjes remegéssel járta át egész valójukat s édes izgalomba hozta mindannyiukat.

Álmuk egy örök életen át tartó üdvös szerelemről szólt, soha el nem muló, örökön tartó édes csókokról, hosszan tartó mamosor ölelésben.

Felébredtek az emberek a legbűbajosabb álomból s boldogan élvezték álmukat ébren tovább.

Es azóta mind e mai napig, búban, gondban, boldogságban egyformán rajongva szeretik egymást az emberek.

pillanatra megtántorodik s talán ezredikszor jegyzi meg magának, hogy a magyar közélet lerakódó dombja minden képviselőválasztás után nő, egyre nő.

Harsogó kortesordítások, cigánybandák eszeveszett muzsikája, hazafias dikciók egész tömege sem tudja elnyomni azt a kérdést, hogy merészel gróf Károlyi György képviselői mandátumot elvállalni, hogy van bátorsága mandátumot a parlament színe előtt bemutatni.

Az ördög akart valaha gróf Károlyi György ur egyéniségéről hosszabb disszertációba mélyedni. De ez a lépése, ez a lehetetlen elhatározása annyira provokáló, annyira nélkülözi a józanságot, hogy írásra készteti még azt is, a ki különben arabiai nyugalommal szemléli az emberi gyarlóságok, az emberi bűnök szakadatlan diadalát.

Károlyi György grófról a Károlyi-család történésze jegyezte fel, hogy született s a születés természetes következményeként felnevelkedett. És abban a korban, mikor más fiatal ember megkezdi az életnek azt a részét, a mit sablonosan kenyérbarnak neveznek, ő azzal tünt ki, hogy a riporterek éles cermája alá került. Elcsábított Frank Boriska nevű színésznőt és átvitorlázott az új világba. Ekkor még gentleman volt. Megszóktette a nőt, hát feleségül vette. De nem sokkal utóbb már önként mondott le a gentleman névről.

Feleségét kis gyermekével együtt eltaszította magától s megható közvetlenséggel adta tudtukra, hogy az eddigi viszony a Nemzeti Kaszinó szabályai szerint elintéztést nyert. És hiába pörölte a nemes grófot Frank Boriska a magyar királyi bíróságok előtt. A dúsgazdag gróf Károlyi György pörölhetetlen volt. Szegénynek nem volt lakása sem. A Károlyi-palota kapujára kiszegezett árverési hirdetés hiába mulattatta a járó-kelőket. Ebből Frank Boriska és a gyermeke nem laktak jól. A nemes gróf szegény, nagyon szegény lett egyszerre, a Károlyi családnak sem volt egy fillérje sem, hogy megmentse a szegény gyermekes asszonyt a kétségbeeséstől, gróf Károlyi Györgyöt pedig az ép érzékű emberek utálatától.

És most, hogy Nagykárolyban választás lesz, egyszerre van pénze, van minden. Gróf Károlyi György korrekt gentleman, mesés kapacitás, a ki boldoggá fogja tenni a hazát s a ki szavának súlyával szerepet fog játszani a parlamentben. És a hogy a nagykárolyi választókerületet ismerjük — minden meg fog történni.

Egyéb szavunk nincs, minthogy ez Nagykárolytól csodaság lesz. Ej, dehogyan csodaság! Hiszen Magyarországon már nem igen történhetik semmiféle csodaság.

s. b.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Kedd: Vándorlegény. (C.)
Szerda: Ghattó. (A.)
Csütörtök: Ugyanaz. (B.)

Vándorlegény.

Az új darabok közül, melyeket a debreczeni színtársulat bemutatott, a tegnap is színre került Vándorlegény meghukott. A premieren lehetett azt már látni, de most, hogy bérletes előadásokban is színre kerül, határozottan konstatahatjuk a „nagy operette” kudarcát. Ezen csudálkozni nem is lehet. A librettó vontatott, érdektelen és végtelen unalmas, a zene folytonos reminisczenziákat ébreszt a hallgatóságban és ennek dacára még sincs a zeneszámok között olyan, mely lekötne, megragdná a hallgatóság figyelmét.

Az előadással talán — tekintve Felhő Rózsi páratlan pompás és gyönyörködtető játékát, — lehetett volna a darabot felszínen tartani, de ez sem fog sikerülni. Ha véletlenül más szereposztásban kerül színre, pl. Mezey szerepét, mint ahogy azt kellene is, tekintve, hogy az ő szerepe inkább komikusnak való, Faragó játszotta volna, mindenestre nagyobb lett volna a vonzerő. A két főszerep Felhő és Faragó kezeiben hatásos lett volna.

Tegnap különben szerepváltozás is volt. Havasi Szidi helyett Szilágyiné, Virágháti helyett Nagy János játszott.

Az előadásra csupán az a megjegyzésünk, hogy a zenekar oly erősen játszik és ezt nem első ízben tapasztaljuk, hogy teljesen elnyomja nemcsak az ének szövegét, de magát az éneket is.

L. J

Diplomás színészek.

— A magyar színészet multjából. —

A magyar színészet történetében páratlan az a vállalkozás, a melyre több, mint ötven esztendővel ezelőtt egy sereg színészhonfitársunk szövetkezett. Csaknem kivétel nélkül diplomás emberek voltak, akik daltársulatot alakítottak s bejárták egész Európát. Mindenütt dicsőséget, becsülést szereztek a magyar névnek.

Mikor Szerdahelyi Józsefet 1845-ben a Nemzeti Színházhoz szerződtették, társulatának több tagja, Szabó József és Havi Mihály vezetésével dalostársasággá alakult. Kettő közülük ma is él még közbecsülésben. Ezek: Foltényi Vilmos veterán színművész Debreczenben és Temesváry Antal nyugalmazott szolgabíró.

A társulat rövid ideig idehaza működött s elegendő pénzt keresvén előadásaival, külföldre utazott. Bécsben annyira tetszett, hogy Zsófia főhercegnő is többször meghallgatta az édesbus magyar nótákat. Szívesen közbenjárt a vezetők kérésére Metternich hercegnél, hogy külföldre szóló utlevelet adjon a színészeknek.

Bejárták a jeles művészek Franciaországot, Svájcot, Bajorországot s még több német fejedelemséget, sőt Angliába is áthajóztak.

A társulat egyik tagja Zólmány Ferenc sokszor irt haza a sógorának, Tóth Antal győri plébánosnak. Egy angol újságból, a melyet leveléhez mellékel, kitűnik, hogy a magyar színészek az angol királynő és udvara előtt is eltáncolták a csárdást s elénekelték a „Kaka tövén költ a ruczá”-t, meg a többi régi jó magyar nótát. Az angol lapok, mint a francziák és németek — is nagy cikket közöltek róluk s rendkívüli dicséretben részesítették őket.

A Times írta róluk, hogy Stiriában találkoztak Liszt Ferenczel s nagy földijük lelkesítette őket reá, hogy Európát bejárják.

Diákoknak tartották őket, mert kitűnően beszéltek latinul s különben is képzettségükkel valósággal rémületbe ejtették a külföldieket. Így pl. Bazelben egy Burgard nevű egyetemi professzor direkt föl-

kereste a színészeket s azt mondta róluk, hogy nála sokkal jobban értik a klasszikus nyelvet, egyéb ismereteik pedig ugyancsak teljes elismerésre méltók.

Mikor a szabadságharc kitört, a színészek közül nyolczan hazatértek Párisból, ahol a nagy eseményt hírül vették. Havi Mihály, Hódy János, Fitos Sándor, Foltényi Vilmos, Kaczér Ferencz, Philpovics István, Szabó József és Temesváry Antal voltak azok, a kik busás keresetről, a dicsőséges művészkörutról lemondtak a haza kedvéért. Valamennyien bátor, derék katonák lettek s nem egy érdemrendet kapott hősi viselkedéséért.

A világsi fegyverletétel után bujdosniok kellett nekik is. Jutott számukra az osztrák börtönök dohos levegőjéből is.

Később hivatalt vállalt néhány a diplomás művészeknek. Havi, a ki végzett teológusként került Thalia papjainak sorába, újságíró lett. Egy izgató cikkért évekig tartó börtönbüntetést kellett elszenvednie az abszolutizmus idején. Nagysokára, mikor kiszabadult, egy színészi lapnak szerkesztője lett Budapesten. Szabó József, a daltársulat másik vezetője, mint a debreczeni városi nyomda ügyvezetője, halt meg. Zólmány Ferencz tanítóskodott Érsekújváron, ahol 1893-ban hunyt el. A többiek nagyrészt színészek maradtak aztán is haláluk napjáig.

Nagy betörés egy betegsegélyző pénztárba.

— Ellopott 23,000 korona. —

(Saját tudósítónktól.)

— decz. 28.

Az elmúlt éjszaka betörték a borossebesi betegsegélyző-egylet pénztárhelyiségébe, a honnét ellopták a nagy Wertheim-szekrényt, a melyben 150 korona készpénz és 23,000 koronányi értékpapír volt. A szennyezés betörés megyszerte nagy feltűnést keltett s tudósítónk annak részleteiről a következőkben számol be:

Az elmúlt éjszaka a borossebesi kölcsönös takarékpénztár egyesületet ki akarták rabolni. Ez a terv azonban meghiúsult a falak és ajtók erősségén s így a betörők a betegsegélyző-egyletbe vetették magukat, a mely szomszédos a takarékpénztárral. Itt sikerült is behatolniuk meglehetősen erősfeszítések árán s nyomban hozzáláttak a fosztogatáshoz. Tizen voltak a tettesek, a kik sans géne mindjárt kocsival állottak elő. Tekintettel a nagy apparátusra, egész kedélyesen felfogták a nagy Wertheim-szekrényt, ráemelték a kocsira és elhajtottak vele. A kasszában 150 korona készpénz és 23,000 korona összegben értékpapír volt elhelyezve.

A betörők éjfél 12 órakor fogtak munkájukhoz, melyet teljes zavartalanságban egész hajnali fél 4 óráig folytattak. Érdekes, hogy ugyanabban az udvarban, a hol a betegsegélyző egylet van, lakik egy óvónő is, a ki elejtől végig szemtanuja volt a betörésnek, mert ablaka épen arra az oldalra nyílik. Mikor megkezdődött a rablók működése, azonnal jelt akart adni, de észrevették, öröket állítottak az ablaka alá és halálos fenyegetések közt kényszerítették, hogy vesztog és csendben maradjon. Csak akkor verhetett fel a házbelleket, midőn a betörők a gazdag zsákmányt már árkon-bokron tul voltak.

A hallatlan vakmerőséggel elkövetett betörés tettesei eddig ismeretlenek, de nagyon valószínűnek tartják, hogy helybeliek követték el.

H R A B É C Z Y A N T A L

fehérnemű gőzmosó és vasaló intézete megnyilt.
Széchenyi-utca 42. szám alatt.

Családi dráma H.-Szoboszlón.

Meggyilkolta a vejét.

Saját tudósítónktól.

— decz. 29.

A szomszédos Hajdusoboszló városában karácsony másodnapjának reggelén gyilkosság történt. Egy apa, hogy leányát megvédelmezze veje brutálításai ellen agyonütötte vejét.

A családi dráma este 8 órakor történt. Áldozata Domokos János földmives. Domokos János öt év előt. nősült meg. Békés családi életet élt eleinte, később azonban a férj áldozott régi szenvedélyének: ivott.

Emiatt sokszor volt összekülönbözés férj és feleség között, sőt gyakran az is megesett, hogy a férj ittas állapotban megverte feleségét.

Az asszony apja, ki nem együtt lakott leányával és vejével, gyakran kérte vejét, térjen a jó utra, hagyjon fel az ivással. Domokos ezt nem egy ízben meg is ígérte, de a szenvedély, az ital utáni vágy feledtette ígérteit és a családi jelenetek ezután is csak ismétlődtek.

Karácsony másodnapján Domokos megint ivott. Este 7 órakor tért haza és felesége szemrehányást tett neki, hogy ígérteit újból megszegte. Az ittas férj és felesége között a szóváltás mind izgatottabb, hevesebb lett, végül Domokos feleségét meg is verte.

A házbeliek az asszony segélykiáltásaira Domokosékhöz siettek, csitították a dühöngő férjet.

Egyik lakó kis leánya mig ezek a jelenetek Domokoséknál lejátszódtak, elszaladt a közelben lakó asszony apjához, értesére adva, jöjjön leánya segítségére, mert férje agyonüti.

A leány apja habozás nélkül sietett Domokosékhöz.

A czivódás még akkor sem szűnt meg, a leány apja is beleszólt és a vége a családi perpatvarnak szomorú dráma lett.

Az asszony apja felkapta a szoba szegletében levő ólmos botot és azzal olyan hatalmas ütést mért veje, Domokos fejére, hogy az holtan terült el a szoba közepén.

A gyilkosságról azonnal értesítették a csendőrséget, kik a gyilkos apóst ott a helyszínen nyomban letartóztatták.

A gyilkosság ügyében a vizsgálatot a szoboszlói albiró Nagy Zoltán dr. vezeti. A debreczeni ügyészséget is értesítették a gyilkosságról, melynek rendeletére dr. Izsó János törvényszéki orvos vasárnap ejtette meg a törvényszéki boncolást.

Nagy Zoltán bíró kihallgatta a gyilkos apóst, ki azt vallotta, hogy neki nem volt szándékában vejét megölni, ő csupán önvédelemből emelt botot vejére.

Mikor ő veje házában megjelent, a perlekedés egyre tartott. Csitította vejét, de az annyira dühbe volt, hogy késsel támadt rá és ő, hogy védekezze, vejét lehetetlenné tegye a gyilkolásban, önvédelemből a felkapott ólmos bottal fejbe ütötte.

Az apósnek a vallomását, hogy önvé-

delemből gyilkolt, a tanúk is megerősítették, minek folytán Nagy Zoltán a letartóztatott apóst a kihallgatás után azonnal szabadlábra helyezte.

A vizsgálatot a szoboszlói bíróság már befejezte és az iratokat áttette a debreczeni vizsgálóbírósághoz.

Olvasóinkhoz.

Közel az idő, a mikor a „Debreczen” immár 36-ik évfolyamába lép. Mindenkor bátor, szókimondó harcosai voltunk minden igaz ügynek, tetteinknek rugója mindenkor a közjó, a társadalom minden osztálya érdekeinek előmozdítása, kivívása volt. A midőn ezuttal t. olvasóinknak hálás köszönetet mondunk eddigi szeretetteljes támogatásáért, kérjük, hogy ezt reánk a jövőben is kiterjeszteni sziveskedjenek. Jelszavunk marad a régi: *a függetlenségi és 48-as dicső elvek kivívása.*

1904 január elsejétől kezdve új előfizetést nyitunk lapunkra, mely a réginél **nagyobb, bővebb terjedelemben, izléses, szép kiállításban, Debreczen szab. kir. város dusan felszerelt nyomdájában készül.**

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre . . . 10 korona — fillér.
Fél évre . . . 5 korona — fillér.
Negyed évre . . . 2 korona 50 fillér.
Egy óra . . . 1 korona — fillér.

Vidékre küldve:

Egész évre . . . 16 korona.
Fél évre . . . 8 korona.
Negyed évre . . . 4 korona.

A „Debreczen”

szerkesztősége és kiadóhivatala:
Debreczen, Piacz-utca 42. sz.
(Lamprecht-palota.)

NAPI HIREK.

Az új főispán.

(Beiktatás. Az új főispáni titkár.)

decz. 29.

Tegnap délben 12 órakor érkezett Debreczenbe Domahidy Elemér, Debreczen város és Hajdúvármegye új főispánja. A vonatnál Kovács József polgármester és Rásó Gyula kir. tanácsos, alispán és a városi tanács több tagja fogadták.

Az új főispán a délután folyamán meglátogatta úgy az alispánt, mint a polgármestert s hosszan beszélgetett a megyei és városi ügyekről.

Az itteni viszonyokhoz képest megállapították a beiktatási ünnepély határidejét.

E szerint a beiktatási ünnepély január hó 11-én lesz, és pedig d. e. 9 órakor a vármegyeháznál, d. e. 10 órakor pedig a városházán.

A beiktatást délben bankett követi.

Domahidy Elemér tegnap este Vecsey Imre városi főjegyzőnél vacsorázott, a hova hivatalosak voltak Kovács József polgármester, Rásó Gyula alispán, stb.

Vacsora után az új főispán elutazott s nem is fog visszajönni Debreczenbe, csak január 10-én a beiktatás előtti napon délután négy órakor.

Az új főispáni titkár, Nagy Sámuel miniszteri fogalmazó tegnap érkezett Debreczenbe, de még hivatalos működését nem kezdette meg.

A jövő hónap 15-én foglalja el új hivatalát Kassán Rásó István volt főispáni titkár, a ki ugyanilyen minőségben Péchy Zsigmond kassai főispán mellé lett beosztva.

*

Debreczen város tanácsa Kovács József polgármester elnöklete alatt ma d. u. 5 órakor értekezletet tart, a melyen a főispáni installáció és fogadtatás részleteit beszél meg.

Rejtélyes sebesült az uton.

december 29.

Ma reggel Papp Sándor erdőőr jelentette a rendőrség bűnügyi osztályánál, hogy tegnap a Nagyerdő pallagi részén vértócsában teljesen eszméletlen állapotban találtak egy embert, a kinek fején hatalmas zuzott seb tátongott.

Kiderült, hogy az illető Mihályi István kondás, a ki disznókat makoltatott az erdő ezen a részén.

Mihályi Istvánné, a kondás felesége azonnal szekéren beszállította a sebesültet Apafi-utcai lakására.

Mikor rátaláltak, eszméletre akarták ébreszteni. Kimosták sebet s locsolni kezdték, de Mihályi István csak egy percre tért magához kábultságából s mikor kérdezték, hogy mi történt, így válaszolt:

— Nem tudom mi történt velem. Ezzel újra elvesztette eszméletét.

Tekintettel sulyos sebére, dr. Kiss Gyula orvos kiszállította a közkórházba.

Hogy Mihályi miképen sebesült meg, még nem lehetett megtudni; teny azonban, hogy apró fagalyakat szedegetett az erdőn. Nem lehetetlen, hogy ekkor leütötte valaki.

A rejtélyes ügyben a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Presbyter-választás.** Tegnap választották meg a debreczeni ev. ref. egyház főgondnokát és töltötték be a presbyterium kiegészítésére törvény szerint szükséges helyeket. Beadatott a Csapó-utczán 201, Kossuth-utczán 185, Varga-utczán 148, Péterfián 141, Hatvan-utczán 115 és a Piacz-utczán 59

Mindenki meggyőződhet, hogy fehérnemű, ing, gallér, közelők tisztítását legszebben végzi a mindenki által ismert, 18 év óta fennálló jóhírű (volt Spiegel-féle) mely mérsékelt árakat számítva szép munkája, valamint gyors és pontos kiszolgálásával minden tekintetben kielégíti a n. é. közönség kívánalmait. Munkát kívánatra hához szállít vagy elhozat. =====

Első debreczeni mosó- és tisztító-intézet Piacz-utca 63.

szavazó lap. Ezen szavazó lapokon az egyes állásokra beadott szavazatoknak kerületenkénti összeszámítása már tegnap este megtörtént. A szavazat-szedő utczai küldöttségek jelentéseiket elkészítették, hivatalosan lezárták. Ezen jelentések alapján a központi bizottság fogja a végeredményt megállapítani. *Korai tehát és éppen ezért, vagy irányzatos, vagy alap-talan* értesülésből eredő a helybeli hírlapok ma reggeli számában olvasható és ide vonatkozó minden közlemény vád, és bírálat. Mihelyt az eredmény hivatalosan megállapittatik, a *valóság*hoz hiven azonnal közölni fogjuk.

— **A város adománya Kiss Ernő szobrara.** Kiss Ernőnek, a szabadságharc hős tábornokának Szolnok városában országos adakozás folytán szobrot akarnak állítani. A városi közgyűlés a szoborra 100 koronát szavazott meg. A közgyűlés határozatát a miniszter jóváhagyta és a tanács elküldötte a száz koronát a szobor bizottságnak.

— **Bizottsági tagok választása.** A városi törvényhatóságban id. *Kertész János*, pártunk érdemes alelnökének és id. *Kéky Sándor* elhunytával két tagsági hely üresedett meg. Az elhunytak örökét holnap töltik be. Holnap reggel lesz a választás. Mindkét bizottsági hely a Péterfai-kerületben ürült meg. — A szavazás reggel 9 órakor kezdődik. A szavazóhelyiség a kereskedelmi akadémia helyiségében lesz. Az igazoló jegyeket a városi tanács már szétküldte. Azok, kik tévedésből igazoló-jegyeiket nem kapták meg, holnap reggel 9 órakor átvehetik a városházán a polgármesteri titkári hivatalban.

— **Vizsgálat a színházban.** A színházi tűzvizsgáló bizottság ma d. u. a színházban vizsgálatot tart.

— **Egészségügyi bizottsági ülés.** Az egészségügyi bizottság d. u. 4 órakor Körner Adolf tanácsnok elnöklésével ülést tart.

— **Élelmes tolvaj.** A legélelmesebb tolvajok közé tartozik Pataki István, a ki állandóan lopta Kiss József olajútói 38. szám alatti lakost. A padlásáról 22 darab szappant, az oljából pedig több izbek 7 libát tolvajlott el. Ezek közt volt 4 sovány liba is, a mit az Erzsébet-malom egyik alkalmazottjának adott el 7 koronáért. Most aztán, hogy a sovány libákat új gazdája jól kihizlalta, érték ment tegnap éjszaka s visszalopta. El akarta pedig adni a piacon, de rajtavesztett. Az élelmes tolvaj ügyét átteszik a királyi ügyészséghez.

— **Sok a kéregető.** Az utóbbi időben városunkban nagyon elszaporodott a kéregetők száma. Házról-házra járnak, alkalmatlankodnak és ha elutasítják őket, még szembeszállnak és gorombáskodnak. A rendőrség teljes szigorral jár el velük szemben, azonban daczára annak, még mindig sokan alkalmatlankodnak. — A rendőrség figyelmezteti a közönséget, hogy csakis azokat a kéregetőket bocsássa be, kiknek erre kezeik között van a rendőrség engedélye.

— **Köszönetnyilvánítás.** Nagy Ella és *Kraszdíra Herminka* k. a. 4 koronát adományoztak a Debraczeni sör-csarnokban levő Kossuth asztaltársaságnak. Az adományozók fogadják az asztaltársaság hálás köszönetét. *Schvarcz Dániel* titkár.

— **Panasz a köztisztasági vállalkozó ellen.** A városi köztisztasági vállalkozóval *Fazekas Kálmán* sok baja van a hatóságoknak. Panasz panasz után érkezik ellene. Nem tartja be a szerződés pontjait, este 6—7 óra között a fűtezőköt, nem a város alatt szállítja a fekáliát. A rendőrség szigorúan bünteti a vállalkozókat, de úgy látszik ezzel nem ér czélt. Tegnap újabb súlyos panasz érkezett ellenük. A termény és áruaktár adta be a panaszt ellenük, hogy a fekáliát rozoga hordókban szállítják, de legujabban nem viszik rendeltetési helyükre, a szélsőtelepre, hanem a közraktár mögött ürítik ki a hordókat. A rendőrség teljes szigorral fog eljárni a vállalkozókkal szemben, hogy végre a szerződés pontos megtartására kötelezze őket.

— **Egy földszinti páholy a B. bérlőnapokra újv első napjától kezdve az idei szízen hátréso részére kibérelhető.** Czim a kiadóhivatalban.

— **Gondos anyák figyelmébe.** A gyermekbetegségek ellen való védekezés az, ha gyermekeinket erőssé edzett és a ragályos betegségekkel szemben ellentálló képessé tesszük. Az angol gyermek halandóság azért sokkal alacsonyabb, mint a miénk, mert a fent emondottakra ott kiváló gond fordítatik s nincs család, hol a gyermekek a hideg évszak alatt ne fogyasztanak a csukamáj-olajat, mert e szer az, mely óriási nagy táperejénél fogva kiváló eredményeket id'z elő. Igaz, hogy a gyermekek nem szívesen vették be e szert, de mióta a *Zoltán*-féle csukamájolaj forgalomba jött, azóta minden kifogás elesik s e kiváló szer elterjedése oly nagy, hogy kevés családnál hiányzik s minden gyógyszerárban kapható.

— **A papagály.** A beszélő madár nem egyszer okozott kellemetlen félreértéseket, de mulatságosakat is. Egy vidéki ügyvédnek van egy papagálya, a mely nagyon tanulmányos s egyes szavakat igen könnyen sajátítja el. Egy ilyen szó miatt sértve érezte magát az ügyvéd egy kliense s abban a hiszemben, hogy az ügyvéd szándékosan tanította be a madarát, bepörölte becsület-sértés miatt.

— **Hát mit is mondott magának a madár?** — kérdezte a tárgyaláson a bíró.

— **Azt kiáltotta felém: „marha“.** Én ebben határozott sértést látok, mert az ügyvéd ur, amióta ellenségemé lett, betanította papagályát arra a becéző névre, a melylyel engem az asztaltársaságban hívnak a barátaim.

— **És milyen név az, a mivel a barátai becézik?**

— **Az, a mit már mondtam: marha.**

— **És nem veszi rossz néven, ha a barátai így szólítják, holott tudják a szó jelentőségét, míg ellenben az a madár...**

— **De kérem, hiszen itt nem is a madár ellen van panaszom, hanem az ellen, aki betanította.**

A bíró azonban nem fogadta el ezt a különös álláspontot és elutasította panaszával a papagály ellenségét.

— **Klárínétos, mint tanító.** Szemlak aradmegyei községben mindig történik valami. Most az egyik tanítói állást az odaváló rezesbanda klárínétosával töltötték be, akinek természetesen nincs oklevele. Az állásra tudósítónk szerint hatan pályáztak, öt okleveles tanító és a szemlaki rezesbanda klárínétosa. A választást eszközölő egyháztanács két szavazat ellenében nagy többséggel a klárínétos mellett foglalt állást, a kit mint ideiglenes vagy helyettes tani-

tót alkalmaztak is, még pedig egy korona napidijjal. A tanító ur egy hét óta már foglalkozik is a gyermekek oktatásával, de hogy milyen eredménnyel, azt csak Arad-megye tanfelügyelője mondhatja meg, a ki a megyei tanügyet bizonýára a szíven viseli.

— **Ne határozzon addig** hogy mit vegyen karácsonyi ajándékot férfi ismerősének, míg meg nem tekinti az alföld legnagyobb tajték pipametsző üzletét a városházával szemben a Debreczen sörcsarnok mellett, hol határozottan a legalkalmasabb ajándékokat talál férfiak részére.

— **Finom és legjobb szabásu** uri fehérneműeket, női angol blouzokot mérték szerint készít; valamint újdonságokat uri divat czikkeket; Dániai Lavata bőrkabátokat, orosz (galoschnikat) sárcezipőket ajánl **Békés Lajos** uri divat üzlete.

— **Olvasóink figyelmébe** ajánljuk, hogy színehagyott, avagy pecsétes, elpiszkolódott ruháikat olcsó árak mellett Konez Józsefnél festessék és tisztíttassák. Fűzlet: Bathányi-u. 2 sz. a. Műhely Vár-utca 7. sz. zenede során.

— **Kellemes szórakozást** nyújt a közönségnek az „Angol királynő“ szilveszterestje, hol, mint minden évben, úgy most is jól fogja magát találni a közönség, tekintve a tulajdonos *Hauer Rertalan* áldozatkésztségét, aki erősen készülődik ez alkalomra. Az estélyen *Magyari* tostrérek zenekara válogatott s teljesen új műsorral mulattatja a közönséget.

Álarczos rablók.

Egy támadás áldozata.

(Saját tudósítónktól.)

Egy félholtra vert embert hoztak be Kis-Kunmajsaról ma reggel a szegedi kórházba. A szerencsétlen teremtés feje teljesen össze van törve, baltaitések nyomai látszanak rajta és maga a beteg már alig él a szörnyű sebek fájdalma alatt.

A félholt ember ellen álarczos rablók intéztek vad támadást és annyira összeverték, hogy be kellett szállítani a szegedi kórházba.

A rejtelmes esetről következőket jelentik Kis-Kun-Majsaról:

Néhány nappal ezelőtt rablótámadást intéztek a majsai tanyák között lakó *Palotás József* vagyonos parasztgazda és felesége ellen.

Álarczos rablók éjnek idején behatoltak a nyílt udvaru tanyába és betörték a tanyaház ajtaját. A gazdáék már csak akkor ébredtek föl, mikor a rablók a szobában kezdtek kutatni.

Palotás valami zajt hallott a sötét szobában és megkérdezte:

— **Ki jár idebent?**

Az egyik álarczos alak hirtelen meggyújtotta a lámpát és egy másik nála levő fejszével úgy fejbe vágta a gazdát, hogy az eszméletlenül terült el a földön. Az asszonynak valahogyan sikerült az ablakon át kiszabadulni, miközben több ütést kapott a hátára. Odakint óriási lármát csapott, felverte a tanya szomszédokat, a kik vasvilákkal fölfegyverkezve rohantak a szobában maradt ember segítségére. A rablók néhány perczel az ő megérkezésük után kerekét oldottak, még látták is az egyiket, a mint a kertek alatt eliramodott. Odabent pedig megtalálták a szerencsétlen gazdát, a ki

vértöcsa között feküdt. A fején több mély seb tátongott és az oldala is össze volt törve.

A félholtra vert embert behozták a szegedi kórházba, a rablókat pedig keresi a esendőrség.

Leszámolás hat revolver lövéssel.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyváradon ugyancsak izgalmas revolver merénylet történt fényes nappal tegnap a déli órákban. Négy suhancz fegyverrel támadt meg egy mesterlegényt, a kivel egyiküknek elintézendő ügye akadt. A védtelen ember menekülni akart, mire üzőbe vették s revolverekből hatszor tüzeltek rá. Szerencsére három lövés érte csak s egyik sebe sem veszedelmes.

Még hetekkel ezelőtt történt, hogy Gottfried Jakab szobafestő legény összeszólközött Huszár Gyula kőműves legényvel, a kit azzal fenyegetett, hogy a hol találja, törrel szurja le. A megfenyegetett legény azonban megakartá előzni a bajt s úgy gondolta, hogy inkább ő támadja meg ellenfelét.

Tegnap délben egy óra tájt három barátja, Vásárhelyi Béla kőműves legény, Vágner András csizmadia legény és Rozner Károly foglalkozás nélkül csavargó mészáros társaságában Huszár Gyula elindult, hogy leszámoljon Gottfrieddel. — A szobafestővel a Fekete-Sas előtt találkoztak s rögtön megállapították a haditervet. Vágner András odaballagott a magánosan sétáló Gottfried Jakabhoz s mindenáron bele akart kötni, a kiszemelt áldozat azonban elutasította a kötekedőt. Ezalatt a többiek is oda kerültek s durva szavakkal ingerelték a fiatal embert, a ki észrevette, hogy ketten a háta mögé rejtőztek, mire hirtelen a fogadó kapuja alá ugrott:

— A kinek baja van velem, — mondta — álljon szembe s ne a hátam mögé kerüljön.

Huszár Gyula a perczen előrántotta revolverét s közvetlen közelből Gottfriedre tüzelte, a kit a golyó bal vállán sebesített meg. A sebesült rémülten igyekezett menekülni s végig szaladt a fogadó hosszú folyosóján. — Időzői pedig utánna vetették magukat s az étterem bejárájánál elérték. Itt Huszár újra két lövést intézett ellenfelére, de nem talált. A szerencsétlen ember veszett futásnak eredt, az udvaron át az istálló felé; a vad hajsza pedig tovább tartott s vérszemjas üldözői folyton nyomában maradtak. Az udvaron Huszár ismét rálőtt a menekülő emberre, akit a golyó most a fületővén sebzett meg. Gottfried véresen, jajveszékelve támolygott be az istállóba s ide is utána rontottak a bestiális emberek, akik ütötték-verték a tehetetlen embert s fékevesztett düében megint elébe került Huszár Gyula, a ki a revolver utolsó golyóját is kilötte, a hatodik golyót, mely az áldozat mellébe furódott.

Míg a rémes hajsza tartott, az udvaron óriási tömeg szájatva bámulta a vérlázító jelenetet, anélkül hogy valaki a halálra üldözött embernek segítséget nyújtott volna. A végső pillanatban érkezett Madas Sándor rendőr s a bátor ember a fogadó kocsisaival ártalmatlanná tette a vad merénylőket. Huszárt és Várhelyit a rendőr legott letartóztatta, két cimborájukat azonban az esti órákban kerítették kézre s ma kísérik át őket a kir. ügyészség fogházába.

Gottfried Jakabot a kórházba szállították. Három sebe közül egy sem életveszélyes.

IRODALOM.

A Hét most lépett tizenötödik évfolyamába. Huszonnyolcz vaskos kötet tele- rakva színejárával annak, amit a magyar

literatura tizennégy éven belül termelt, egy nagy, munkában és sikerekben gazdag vállalkozás dicsősége. Alig van író az újabb magyar irodalomban, a ki ne itt kezdte volna pályafutását vagy itt ne jelentette volna meg a legszebbet, a mire képes. Politika, művészet, irodalom, társas élet, novellisztika, poézis, finom humor és találó satyra, itt mind együtt van. A külföldi hasonló revuekkal bátran kiállja a versenyt és hetilapjaink közt az első helyet foglalja el. Most, hogy az egész világ Kiss József hatvanadik születésnapját ünnepelte, A Hét is erősen előtérbe lép és figyelmet követel. Ez a lap minden ízében új és érdekes. Tö- mérdek olyan ügyvel foglalkozik, melyek voltaképp nem tartoznak rá, de a mit közöl, az mind formás, kifogástalan, előkelő. Mostani karácsonyi számának gazdagsága és választékossága szinte megdöbbentő. Ir- tak bele kisebb nagyobb közleményeket: Kiss József, Ambrus Zoltán, Kóber Tamás, Ignotus, Bakonyi Károly, Heltai Jenő, Lovik Károly, Szini Gyula, dr. Cholnoky Viktor és még sokan. A Hét nem szorult a mi ajánlatunkra, a magyar intelligencia jól ismeri. A ki egy igazán tartalmas és előkelő lapot olvasni akar, az járassa A Hetet. A Hét hetenként egyszer, vasárnap jelenik meg. Ára egész évre 20 kor., fél- évre 10, negyedévre 5 korona. A Hét ki- adóhivatala: Budapest. VIII, Rökk Szilárd- utca 18.

REGÉNYCSARNOK.

Napsugár a télben.

Írta: **Petelei István.**

Az utcám szegelőháza a Kerestei Sándoré, ez előkelő, nagyon öreg uri emberé.

Miután a gyermekeit elhelyezte, ő meg- huzódott egy nagy, kettősfedélű házban és egy szegény fazekas árváját az utcámból vette maga mellé, hogy ne legyen éppen egyedül. Nehéz, hirtelen természetű ember lévén, a gyermekeivel nem tudott összeférni; és a fiai, leánya, kik családot alapítottak maguknak, elkerülték az apjukat. Idővel, hogy az öreg embernek a szemei annyira megromlottak, hogy alig látott velük: mind komorabb, barátságtalanabb lett és úgy élt, mintha nem is köztünk, de mintha valami lakatlan szigeten élne.

Nálunk az volt a szokás, hogy esténként kitelepedtünk az utcára: a kapu elé kitett padokon tereferélünk, míg a gyerekek a por- ban játszadoztak, az ifjak egy-egy gitár mellett énekeltek, mulatoztak; a Kerestei-ház ablakait, ajtajait ilyenkor bezárták, sőt még a világosságot is eloltották, hogy oly rejtel- mes, komor és fekete lett, mint maga a rossz lelkiismeret.

A ház cselédei is mind afféle öreg, szóltan cselédek voltak; a fazekas árvája is oly visszavonuló, tartózkodó leány volt, hogy a házra igazán szorongó érzéssel néz- tünk és a ki elment előtte, önkéntelenül meghallkította a beszédét. Az öreg ur idő- vel mind vakabb, vakabb lett és látzott, hogy amint kijött néha délfele járkálni az utcára, a fazekas árvájára támaszkodva, ha hangos szóval köszöntötték is, csak nézett erre, arra, de elnézett piros szélű üveg- szerű szemével s nem látott odafelé, ahova visszafelelt. Mind sajnáltuk, mert jófajta embernek tudtuk s nem felejtettük el, hogy a maga korában szívesen segített a sze- gény emberen jó tanácsokkal — prókátor volt — és bármiféle segítséggel, ha nyava- lyás koldus kopogtatott az ajtaján.

Egy nap az őszön, az utcám dere- kán, a fazekas házat licitálták el. Az árván maradt putri gazdája — a fazekas iszákos, rosz fia — úgy eláradt, hogy a kocsmáros zsidó kotyavetyére dobta az adósság fejében. Az a váratlan dolog esett, hogy a dobszóra uri vevők jelentkeztek a rongyos házikó körül: nevezetesen a Keres- tei fia, egy robusztus uri ember, valami

nagy kataszteri hivatalnok a feleségével és a Kerestei nagy, veres leánya, egy nagy- módu kereskedő felesége. Az utcám még alig ocsudott fel a bámulatból, hogy mi közük van uri embereknek egy oly rongy portéka licitálásához, már újabb meglep- tés érte. A végrehajtó ugyanis alig kezdett a mesterségéhez, az utcám szegelőháza kapuja nyílt meg és maga az öreg Keres- tei, a fazekas árvájára támaszkodva tipe- gett a licitációhoz.

(Folyt. köv.)

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Decz. 29.

Készáru 5-él magasabb.

Buza áprilisra	7.48—7.49
Rozs	6.68—6.69
Zab	5.48—5.49
Tengeri májusra	5.22—5.25

Apró hirdetések.

Dija 10 szög 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomta- tott szó 4 kr. 8 fillér

BOROS TESTVÉREK nődivat áruházában re- mek őszi divatkelmék és téli czikkék óriási választékban megérkeztek. Meglepő olcsó árak!

A Hajdumegyei Népbank mint Szövetkezet Debreczen.

1904. január hó 1-én nyitja meg, alapszabályai értelmében és korlátolt felelős- ség mellett

első évtársulatát.

A szövete kezeti eszm. fokozatos fejlődésé hivat- életbe a takarékoság fejlesztésére és tagjainak olcsó kölcsönök adására ala- kult eme szövetkezetet.

Egy-egy évtársulat 5 évre ala- kul, melynek leteltével a befizetett összeg, valamint az arra eső haszon- eredmény visszafizetetik.

Hetenkénti törzsbetét 50 fillér (25 kr.)

Jegyezhetni bármennyi törzsbetétet, mely he- tenként pontosan befizetendő.

Belépéskor minden törzsbetét után 50 fillér (25 krajczár) beiratási díj fizetendő.

Kölcsönök az évtársulatok tartamára vagy bekebelezés mellett tíz évi tar- tamra adtnak.

Kölcsönkamatok a fizetés megkönyvi- tése céljából hetenként örlesz- tendők.

Előjegyzések a belépésre már most eszközölhetők Kacz Lajos borke- reskedőnél, Fötér a Hungaria ká- véház mellett és Varga József bu- torkereskedőnél Fötér, dr. Ujfa- lussy házban. A betéti könyvecské- váltása f. évi december hó 20-tól eszközölhető a szövetkezet hivatalos he- lységében Fötér, 26. sz. a. a fő- tőzsde épület udvari keresztépü- letében.

Debreczen, 1903. december havában.

A Hajdumegyei Népbank mint Szövetkezet igazgatósága nevében.

Dr. Bruckner Ernő, **Dr. Révi Nándor,**
elnök. jegyző.

Ganibal-féle hajeltávolító-viz

egyszeri használat után 2 perc alatt alaposan eltávolítja gyökereitől a legrosszabb hajszálakat az arcból és testből (karok, kezek, lábak) minden fájdalom nélkül és a bőrre sincs hátrány. Egészen új és legbiztosabb eljárás, mely csodálatos eredményeket ért el. Nagyon kellemes illatu, könnyen kivesztő, teljesen ártalmatlan (jótállás mellett). A 4 üvegnekint test részre 5 forint, arcos részre 5 forint (erős hajnál), 4 forint vesegy hajszálakhoz. Szépképzés mielőltitoktartás mellett úrásvétel a feltaláló által.

B. M. GANIBAL Wien, I. Postgasse 11.
Lerakat Bécsben: „Moderne“ illatszerkesztés, I., Kärntnerstr. 43. Raktár Párisban: 16 Rue Truchet.

A FARSANGRA

raktárra érkeztek:

Divatos farsangi szövetek,
remek kivitelű
francia selyem batistok, leg-
ujabb virágos túllók, delaineik,

● áttört selyem lonais, ●
állandó nagy választék

menyasszonyi ruhaselymekből
fátyolok és koszorúkból.

Szabó Lajos Fiai

cégnél

Debreczen, Rózsa-utca.

A karacsonyi vásár
leszállított árak mellett

BOSZNAY J. és TÁRSA

cégnél

Debreczen, Kossuth-utca. 5. sz.

még január hó

15-ig tart.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy helyben, Hatvan-utca 4. sz. a. (Koszorus-ház) egy, a mai kor legkényesebb igényeinek megfelelő légszesz-, vízvezeték berendezési mintaraktárt nyitottam. Üzletemet felszereltem különféle legújabb találmányu fűdőszobákkal, closetekkel, mosdóasztalok, kirkat légszesz lámpák és luszterekkel, így abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönségnek nem papirosan, hanem természetben mutathatom meg; ugyszintén a légszesz-, vízvezeték-, valamint kutakhoz és vízfelnymó szerkezethez tartozó tárgyakat is és azokat bárhova a legnagyobb szakértelemmel fel is szerelhetem. A „Durable“ magyar gázizzófény képviselőt megkaptam, melyből szintén nagy raktárt tartok és jutányos árak mellett árusítom.

Egyben felkérem a n. é. közönséget, hogy minta raktáram iránt érdeklődni sziveskedjék. — Becses pártfogásért tisztelettel

Gerő József,
légszesz- és vízvezeték szerelő.

Telefon szám 328.

Kereskedők, iparosok, magán emberek figyelmébe!

Ingatlanok és bármimemű ingóságok adásvételének közvetítését. **Követelések beszedését.** Számlák incassálását. Bármimemű megbízások teljesítését. Körlevelek, árjegyzékek és mindenemű üzleti reclamá nyomtatványok megfizetését, felbélyegzését és postai expedícióját. **Örökbefogadási, nevmagyarosítási, házassági, nagykorúsítási és egyéb engedélyek megszerzését** a legjutányosabban és legpontosabban eszközli:

Nagy Lajos

(volt ügyvédsegéd)

ügynökségi irodája és okmányszerző vállalata.
Debreczenben Mester-u. 12.

Telefon-szám: 335.

Új ékszer-, óra- és taj- tékpipaáru üzlet.

Tisztelettel értesítem a t. közönséget, hogy üzletemet Debreczenben Piac-utca 79-ik szám alól Piac-u. 26 ik szám alá helyeztem át. (A fővárosi szomszédságában)

Ajánlom szép és izlőses arany-, ezüst ékszereimet, óráimat, finom tájtékpipáimat igen olcsó és jutányos árakon. Ezüst sarkantyuk készen kaphatók. Amidőn megköszönöm a n. é. közönség becses pártfogását, kérem, hogy ezzel új üzletemben is szerencsésültessem. Óra- és ékszerjavításokat a legolcsóbban készítem.

Vidéki megrendelést azonnal eszközölöm.

Pintér Gusztáv, ékszerész.

Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!

Jurisics Miklós felszabadított a török járom alól es Jurisics Péter gyógyszerész Pakráczon megszabadít a betegségtől kitünően ható szeret által. **A Jurisics-féle Pakrácz csepp** oly csodaszerű balszam, melynek egy házban sem volna szabad hiányozni, mert a **Jurisics-féle Pakrácz csepp** oly előnnyel bírnak, hogy **minden baj ellen** használhatók és mindig csodaszerű hatással van. **A Jurisics-féle Pakrácz csepp** legbiztosabban gyógyítják a gyomorbajt és székrekedést, gyomorgörcsöt, rendetlen székürülést, étvágytalanságot, aranyeres bántalmakat és ezzel kapcsolatos fejfájást, gyomorégést, felbűfögést, sápkórt szédülést és mindenféle gyomorkatarust, de a legfényesebb sikerrel alkalmaztatik külsőleg is, nevezetesen daganatok, égési sebek, szaggatás és köszvényes bántalmaknál, mert a hol semmiféle szer nem használt, ott a **Jurisics-féle Pakrácz csepp** már rövid használat után nemcsak enyhítést, de gyógyulást hozott. Ezt számtalan hálanyilatkozat minden országból bizonyítja. A Jurisics-féle Pakrácz csepp megrendelhetők közvetlenül

Jurisics Péter

gyógyszerésztől Pakráczon 403. sz.

Árak használati utasítással, léda- és postaköltséggel:

12 üveg kor. 5.— 36 üveg kor. 12.20 | Minden 12 üv. után 1 üv. Pak-
24 üveg kor. 8.60, 48 üveg kor. 16.— | rácz csepp rabadásul ingyen.
Köhögés, tüdőfájás, torokbaj, rekedtség, nehéz lélegzés, oldalnyitálás,
influenza és harat ellen felülmulthatatlan szor a Jurisics-féle Szla-
vontai növénynedv. Ára 2 üv. kor. 3.40, 4 üveg 5.80, 6 üveg 8.20.
Hűvelés és láz ellen kiűző a „Febrí Fugo“, mely rendkívül
gyorsan és biztosan hat. Ára: 2 üv. kor. 4.20, 4 üv. k. 7.—, 6 üv. 10.
Szlavontai növénynedvből és „Febrí Fugo“ból két üveg idl keve-
sebbet nem lehet rendelni. Ezek rendelésénél is egy üveg Pakrácz cseppet ingyen kapunk.

Jelszavam: **egészséget a betegnek, erőt a gyengének!**

Főraktár Budapesten:

Török József gyógytárában, Király-utca 12.

Vidmarics Péter magyarosza a Pakrácz csepp csodaszerű hatását.

Mindenféle bélyegzők és
izléses nyomtatványo-
kat készít pontosan és
olcsón

KRAUSZ JÓZSEF

első debreczeni bélyegző-
gyár és könyvnyomda

Hal-piacz.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Társa utódai
Debreczen, Ki templombazar.

Ujannonn átalakított divatruház.

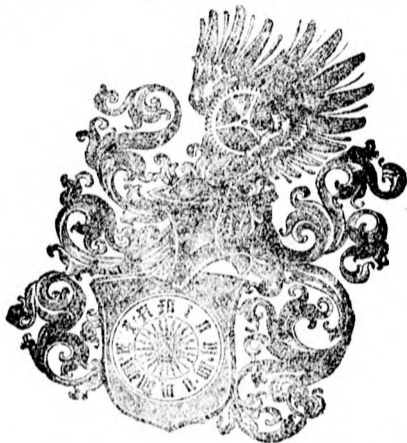
Menyasszonyi kelengye.

Vászon, asztalneműek,

Kész fehérneműek,

Téli alsóruházat.

Óriási raktár.

Modern órák

I-a magyar, angol és svájci művekkel

Horváth Gusztáv,

óraművesnél,

Debreczen, Hatvan-utca 2.

Igen előnyös árak.

Újévi választék.

Nagyarányu újévi

Női Ruhakelme Vásárt

rendeztünk be és
női divatszövetek, jó mosó velezeket,
francia batistokat

tetemesen leszállított áron
árusítunk el.

Remek, divatos szövet blouzek
félárban darabja 3 frt.

Mosó flanel divat blouzek
darabja 95 kr.

Egy ruha 116 cm. széles

női divat szövet

1 frt. 80 és 2 forint.

Egy ruha 75 cm. széles

mosó velez.

2 forint 24 krajczár.

Szabó Lajos Fiai
Debreczen.

ALAPITTATOTT 1875.

KATZ HERMANN

Debreczen város legrégibb

férfi-, fiu és gyermekruha-üzlete

Piacz-utca 43. sz. a. (Dreher-sörccsarnok mellett.)

Intézetek és testületeknek!

Szegény gyermekek felruházására
való téli ruhák, nagy mennyiségbeni
vásárlás által, **mesés olcsó árban kap-
hatók!**

Kitünő szabás!

Leltár előtt

a még raktáron levő összes téli-ruhák
u. m.: **téli kabátok, szőrme- és gazda-
kabátok, bundák, férfi- fiu- és gyermek
öltönyök mélyen leszállított árban lesz-
nek elárusítva!**

Elegáns kivitel!

Méhész József

szíjgyártó üzlete

Debreczen,

Hatvan-u. (Tóth-ház).

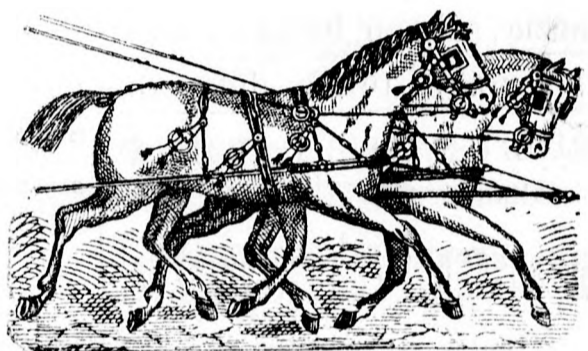
A m. t. földbirtokos osztály és
gazdaközönség becses figyelmét
bátorkodom felhívni szíjgyártó
üzletemre, hol a saját vezetésem
alatt a legdiszesebb munkák szak-
avatott készítését elvállalom. —
Helybeli, valamint vidéki megren-
delések jutányosan és pontosan
készíttetnek. Javításokat olcsón
elvállalok.

Diszes kiállítás. Tartós munka.

Tömeges pártfogást kér:

Méhész József,

szíjgyártó.

VITÁRIUS BÉLA

ORVOS-SEBÉSZETI MŰKÖTSZERÉSZ

DEBRECZENBEN.

Bátorkodom a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni,
hogy Debreczenben, Bádógos-utca 1. sz. (Tisza-palota) alatt, egy a mai
kornak megfelelő orvossebészeti műkötszerész-üzletet és műhelyt ren-
deztem be, a hol is minden e szakmába vágó dolgot, ugymint: mű-láb,
mű-kéz, orthopádiai készülékek, sérvkötők, hasköttők, szuszpentionumokat
stb. stb. a leggyorsabban, a legjobb minőségben, a legolcsóbban készítetek.
Bátor vagyok még megjegyezni, hogy 5 évig a külföld első
szpecialistáinál dolgoztam, a mi által a legkomplikáltabb munkák elké-
szítésére is képes vagyok.

Raktárt tartok mindenféle betegápolási cikkeken és gummi-
különlegességeken.

Külön tisztító-, mosó- és javító-műhely, a hol keztyük gyorsan
a legszebben lesznek tisztítva és mosva, tisztítás párja 10 kr, mosás 6 kr.

Mindenféle gummi-javítást elvállalok, továbbá sapka-béllést,
nadrágtartó elkészítést stb. stb.

Kérem a n. é. közönség szives pártfogását, tisztelettel

VITÁRIUS BÉLA, orvossebészeti műkötszerész.